

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

в рік . . . 30 кор.
в пів року . . . 10 кор.
в чверть року . . . 5 кор.
в місяць . . . 170 пер.

За границю:

в рік . . . 18 рублів
або 36 франків
в пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Подвійне число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виршем ми очи і душу ми виршем: а не возьмем милоста і віри не возьмем, бо руске ми сердце і віра руска.» — З Руславових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередні застереженя. — Реклямації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Виборча реформа Галицького сойму.

(+) На вчерашній день скликав гр. Казимир Бадені яко голова виборчої комісії соймової єї членів на засіданє, позаяк уже дня 16. вересня збирає ся Галицький сойм на осінню сесию і повинен щось із справою виборчої реформи зробити.

Вже давніше вніс голова руского клубу др. Е. Олесницький готовий начерк виборчого закона і виборчої ординації в соймі іменем руских послів, а а голова польських людовців Стапінський їх іменем предложив внесенє на виборчу реформу. Сї внесеня домагають ся заведеня загального, рівного, безпосередного і тайного права виборчого для сойму. Одначе соймова більшість не хотїла зайняти ся поважно сими внесенями, вважаючи їх лише агітаційними і демонстраційними. Справоздавці сих внесенєв, спершу Гарапих, відтак пок. др. Гурский, вважали їх недоспїлим плодом і намагали ся проволокою не допустити їх до полагоди і в тїй цілі поручено з ухвали адміністраційної комісії кравьому видїловни поробити підготовляючи дослїди для розширеня виборчого права до сойму. Сї дослїди протягнули ся також доволї довго, а коли в 1905 р. рускі послі,

відтак польські людовці і народові демократи поновили внесенє в справі виборчої реформи, заяв др. Гурский в справозданю комісії знов неприхильне для реформи становище.

В тїм часі наспїла немила для соймової більшої вість з Відня, що Корона заявила ся рішучо за заведенє загального права виборчого для державної ради. Се викликало немале зачудованє а відтак розлад в адміністраційній комісії, др. Гурский зложив реферат а часть консервативної більшої в комісії прийшла до переконаня, що годї дальше опирати ся реформі. Тим часом відрочено сойм і не було коли дальше сею справою займатися.

Соймова більшість побачивши безуспїшність намагань польского кола в цілі поваленя виборчої реформи для державної ради, заходила ся тепер, щоби у міністра-президента кн. Гогенльоге а відтак у бар. Бека обезпечити бодай свій стан посіданя в кравьім соймі. Вправді не повело ся в тих переговорах соймової більшої з правительством осягнути цілком певних вислїдів, але всеж таки правительство поробило деякі обіцянки.

Народні віча, скликувані не лише Русинами, але також народовими демократами польским заявляли ся всюди за загальним правом виборчим, позаяк ніхто не може зрозуміти, длячого кравьі

сойми по введеню загального права виборчого для держав. ради, мали би становити виїмку. Вправді аргументують противники сеї реформи з соймової більшої, що круг інтересів, яких тикає ся кравьє законодавство, є зовсім инший, як обсяг інтересів законодавства державного і що не було би порадно дати широким верствам народним спромогу, розвиненою агітацією надати автономним тілам пятно демагогії. Такий опір проти виборчої реформи викликає лише роздратованє не лише в руских але й в польских широких верствах народних. Колиб свого часу соймова більшість згодила ся була на безпосередні вибори в сільській куриї, як сего десятками літ домагали ся рускі послі або на заведенє пятої куриї, була би справа не так заострилася, як тепер.

Виборча комісія не могла обминути внесенєв д-ра Олесницького і п. Стапінського, на основі котрих сойм мав би складати ся з 148 послів вибраних загальним, рівним, безпосередним і тайним голосованєм (111 з повітів, 37 з міст) і з 12 вірильних членів. Внесенє д-ра Гломбінського (народових демократів) предкладає вибір 115 з групи горожан, що мають загальне виборче право і вибір 40 послів з доповняючої групи, а задержує ще 12 вірилістів. В доповняючій групі признає се

Норманська догма.

(Дальше).

А от факт, якого проф. Грушевский, котрий приймає свійску еволюцію Руси, рівнож ніколи не вияснить. О дніпрових Славянах тихо зовсім в історії до IX ст.; сидять ті мужики-личаки, Поляни, Деревляни, Радичі і т. д., найспокійніше в світі, хвалять богів і платять податки тому, хто лише їх від них зажадає. Нараз, без попередної школи, яку перебула н. пр. козачина у Татарів, настає цілковита зміна декорації; «Русь» розбиває ся по цілім Сходї, їде на Царгород, займає Крим, заганає ся на Каспійске море, ба навіть Перзам підпихає ся на бік! Яким чудом ті спокійні Поляни і їх спільники перекинули ся протягом кількадесяти літ в грізну на східних морях Русь, сего проф. Грушевский не вияснить. Ми одначе знаємо, хто ту «Русь» вооружив, повсаджував на човни і зробив її грізною для Греків і Хазарів. Ті самі Нормани, що сучасно західну Европу «заганяли в баранячий ріг», завоювали Англію (Данці в IX ст.), вкінци аж о Сицилію оперли

ся і східній Европі не дали спокою; як Данці і Норвеги на заходї, увивали ся і Шведи з Гавтами на сходї. І коли проф. Грушевскому приснив ся ири Святославі Ігоревичу «повної крови запорожець» (ст. 469), то я протестую против сего наївного анахронізму — се повної крови вікінг, оден з тих Норманів, які потопаячи в філях океану, ще богів взивали до бою, завзяті й витревали.

Так виглядає найновїший атак на норманську догму; розбив ся він о єї гранїтову основу. Автор був о тільки огляднійшим, чим єго попередники, Геденов, Костомаров, Іловайский і и., що не вмотав в Історію Руси ані балтійских Славян, ані Литви, ані Гунів, а старав ся випровадити початок рускої держави з самого Києва і єго мнимої організації. Відкидаючи теорію підбою, обяснив сей початок зовсім хибно; фільольогія пімстила ся на історіку. Автор надто легко дав увести ся народному шовінізмови і надто привабно усміхав ся єму образ давної Руси, випровадженої виключно із свійских, київских, «українских» початків, усунув проте рішаючі чужі впливи і

живла. Не вільний він від упередженєв — не лише в норманськїм питаню.

От н. пр. виразна згадка Нестора під 981 р.: «иде Володимиръ к Ляхом и зая грады ихъ Черемьшль, Червень и ины городы, иже суть и до сего дня подъ Русью». Після Нестора доперва Болеслав 1018. р. «грады Червѣньскыя зая собѣ», але в р. 1031. «Ярослав і Мстислав «собраста воя многы», пішли на Ляхів, «заяста грады Червѣньскыя опять» і «повоювали» лядську землю і привели богато Ляхів і подїлили їх і осадив Ярослав своїх над Росію, де они й до нині є. Що «червеньські» городи могли бути первісно, етнографічно польскими, як се з Несторової згадки виходить, отже, що польска етнографічна границя колись поза Сян і Буг сягала, до сего проф. Грушевский очевидно ніколиб не допустив, він, що так жалує ся на страти (в дійсности майже мінімальні) руского елементу н. пр. в Галичині. Тимчасом фільольога разить н. пр. назва Белза, городу, що лежить недалеко червеньских. Єго заяв Ярослав після Нестора 1030 р. Отже форма Белз, а так

внесенє виборче право всім австрійским горожанам, мужчинам і женщинам, що скінчили 24 рік життя і бодай від року платять 200 корон державних податків або скінчили університет або техніку і крім того найменше платять річно 100 К держ. податків.

Внесенє Гломбінського домагає ся значного розширення обсягу діланя сойму і незалежності краввої репрезентації від центрального парламенту а також одвічальности намісника перед соймом.

Внесенє соймового центра кс. Пастора заявляє ся за удержанєм куріяльної системи, але домагає ся безпосереднього і тайного голосованя в мійській і сільській курії та помноженя мандатів для міст і сіл по 8.

Краввий виділ виступив з начерком, в котрім лише предкладає заведенє V курії з 10 мандатами і помноженє міських мандатів о 8.

Засіданя виборчої комісії, вчєра розпочаті, відбувають ся щоденно і потривають імовірно аж до 16-го. В комісії засідають з руских послів др. Олєсницький і др. Могилицький.

Перед початком шкільного року в рос. Україні.

Незабаром почне ся новий учебний рік. Чого від него може сподівати ся українське громадянство?

Домаганя українських катедр по університетах в житю українського громадянства займало на протязі минулого учебного року одно із перших місць.

Найбільше інтезивно провадилось оно у київскім університеті. Але домаганя Українців на сей раз розбили ся об ворожість місцевих чорносотенних професорів. Та всеж таки та енергія, яку виявило торік українське громадянство, не пішла марно. В оповіщєних київскім університетом курсах на осінний семестр в році знаходимо між иншими й історію «малорусской літератури». Се вже є крок — хоч і дуже мізерний — насамперед, і він являє ся цілком здобутком торішньої агітації. Само собою розуміє ся, що

зупинити ся на сїм не можна. Українське громадянство не може обійти ся без українських курсів. Нам треба освічених, культурних діячів, які всесторонно зналиб свій народ і віддавалиб свою силу на службу рідному людови, а не продавали ся чужинцям. А таких людей можуть нам дати українські катедри по університетах. Катедри сї не тільки дадуть нашій молодіжи наукові відомости, они здобудуть пошану неосвіченого селянства до рідної мови, до рідної історії, до всього того, що у нас і справді є гарного. Українізація виспих і низших шкіл на Україні сполучена між собою нероздільно.

Низша українська школа не може обійти ся без українського учителя, а постачати добрих учителів-Українців мусить висша українська школа.

Вважаючи на се, домаганя українзації в нашій країні народної просвіти повинно провадитись з обох країв: і згори і низу. Як показав досвід, перешкод справедливим домаганям Українців зі всіх боків дуже багато. Вороги українського руху всякими способами гальмують нашу національну справу, а через те сподіватись на скору побіду не має чого: Українцям доведе ся витримати ще велику боротьбу і може бути, що не оден рік мине, поки справедливим нашим домаганям вдоволять. Щож мусить робити до того часу наше громадянство?

Курси українознавства зробили ся тепер для нас такою насущною некучою потребою, що зволікати ся з сею справою не можна ніяким чином. Українське студєнство і в сїм році повинно домагати ся заснованя в університеті українських катедр. Громадянство наше з свого боку повинно з усеї сили підтримувати молодь. Колиж наукових відомостей, що стосують ся до України, не хотять нам зараз давати представники казенної університетської науки, то вдоволяти сій пекучій потребі українського народу мусить саме українське громадянство. В Києві не мало знайде ся відомих в українській науці людей, які моглиб поділитися своїм знанєм з охочою слухати

авдиторию. У нас є навіть спеціальне «Наукове українське товариство», якому найзручнійше булоб взяти на себе ініціативу заснованя в Києві наукових курсів українознавства. Є у нас також товариство «Просвіта», що ставить собі на меті розповсюдженє, популяризацию наукових відомостей в народі. Сї українські інституції повинні подбати про те, щоб як найшвидше улаштувати лекції по українознавству, і хоч по части вдоволяти духовний голод нашого народа.

На сї інституції наше громадянство покладає великі надії і ми від всього серця бажаємо, щоб в наступному учебному році надії сї хоч по части справдили ся.

«Рада».

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: † Усіх гл. св. Йоана; рим-кат.: Яквнта і Прота. — В четвер: руско-кат.: Александра; рим-кат.: Гвідона.

— За упокій душі бл. п. цїсарєвої Елисавети відправлено вчєра, як в роковини єї смерти, у всіх львівських церквах богослужєня. Шкільна молодіж увільнена від науки взяла участь в тих богослужєнях.

— Коломийська руска гімназія в минулім шкільнім році. Перед нами «Звіт Дирекції ц. к. гімназії з руским викладовим язиком в Коломиї за рік шкільний 1906/1907. В Коломиї 1907». Появив ся доперва тепер ізза друкарняних причин. Думаємо, що буде цікаво ознакомити ширшу публику із станом сєї гімназії, о скільки він виявляє ся із сєго звіту. Як звичайно, ділить ся він на дві части: наукову й урядову. В науковій часті бачимо на 45 сторонах розвідку проф. Ярослава Гординського п. з. «Причинки до студий над «Енеїдою» І. Котляревского І.» Автор старає ся вияснити на основі аналізу тексту «Енеїди» та дорогою порівнаня генезу сєї поеми. Урядова часть директора обіймає стор. 47—104. Учительский збір числив з кінцем шкільного року крім директора 26 сил. До того було ту ще занятих 3 учителів із польської гімназії і 3 учителів инших шкіл (для надобовязкових предметів). Між 26-ма учителями було 12 про-

сей город зове й Нєстор, є неможлива в руских устах, що найменше мусілаб звучати Болз; проте не дуже хіба помилю ся, коли, опираючи ся на відвічній польській формі й сам город признаю Полякам, колиж Болз був первісно польским (н. пр. Веґзусе недалеко Люблина); що й червеньські городи могли бути первісно польскими в етнографічнім значіню. Фільольгови впадає в очі, як на тій перемиско-бєлзкій території повторяють ся прастарі польські назви, н. пр. Рава (є і на Мазовши, дальше Равич і и.), Червень (пор. Czegwieńsk) а й назва Перемішль не чужа західним Славянам. Отже Нєсторовий переказ не є фантастичною комбінацією редактора, як каже автор на ст. 626, але подає первісний стан посіданя. Пощож би Нєстор вигадував? Чи може єго сим разом Поляки перекупили? Мучать ся наші і чєські історики, до кого належали ті польські червеньські городи, чи до чєского Болєслава, яко пана Кракова, чи до Мєшка? Я зауважу

на се, що ні до одного, ні до другого; була се самостійна малопольська дільниця, не підбита ані Чехами, ані Полянами, не тяжко було проте Володимирови присвоїти собі сю вільну територію. Чи такі етнографічні відносини не поясняють вчасти дивної мовчанки Нєстора про західні України Руси?

Взагалі ціле представленє польської границі у проф. Грушевского не домагає. Одєн слід руцини вистарчає єму, щоби сю територію загорнути для Руси, притакуючи мовчки девізі Хмельницького і козаччини, що Ляхів годить ся виперти аж за Вислу. От н. пр. такий відвічно польський город, як Люблин: є руска церква в Люблині і сєго досить авторови, щоби (ст. 223) писав про Люблин, що він «ще в XVI—XVIII в. був одним з визначних огнищ православія й уважавсь питоменним руским містом». Се скінчена байка, знаменита в устах дєятеля, недостойна поважного історика; одна, скільки знаю, новіша церква (може доперва з XV ст.),

побудована для руских поселєнців, не доказує певно руского характеру міста. У нас забувають, що польщина серед забурєнь XI—XIII в. дуже утерпіла, що тоді власне руский елемент міг значнійше розширити ся коштом польского, затє повертаюча філя (від XIV і XV в.) польщила виспі стани і міщанство, а далеко слабше відпольщувала селянство. Легло твердити, що н. пр. Рєшів (Rzeszów) був колись руским; сама назва вказує на єго первісну польскість, руске Ряшів добре в дописи до «Дїла», булоб знасилуванєм рускої фонетики. Здогад автора, що первісна руска кольонізація опанувала зовсім русло Сяну, Буга і зближала ся до Висли, а місцями до неї навіть сягала (ст. 224), могу почислити до ряду дїточих казочок.

(Конець буде.)

фесорів і учителів, прочі заступники учителів. Перегляд учительських сил дає цікаві спостереження. Ото 4 учителів мало довші відпустки ізза недуги. Не диво отже, що треба було позичати учителів із польської гімназії, але ще й переважно панувало загальне перетяжене годинами. Тільки оден учитель мав 8 годян тижнево; оден (директор) 11; оден 17; три 18; оден 19; а прочі від 20—25. А учити пр. 23 годян таких, що ще й вимагають поправи задач дома — се не шутки! Дальше ще одна річ впадає в око: В гімназії нема кваліфікованого германіста, а німецької мови вчать або заступники учителів або (для VIII кл.) позичає ся учителя із польської гімназії. Та на сю недостачу терплять більше гімназій. Із змін в учительському зборі згадаю, що сего року перейшов у постійний стан спочинку ц. к. професор тут гімназії Корнило Полянський і дістав при сій нагоді титул шкільного радника

Що до плану науки треба відмінити, що із надобовязкових предметів учено: расунків, співу, гімнастики та каліграфії — значить, тільки тоє, що у всіх гімназіях. У відділі: «Прибори до науки» подано стан бібліотек гімназії. Бібліотека учителів числить 955 творів (пригадуємо, що се VII рік треваня сеї гімназії!) у 1529 томах і 1372 звіт. в різних шкіль, разом отже 2901 томів. Із українських видавництв передилачує гімназія часописи: Літ.-наук. вістн.; Учитель; Україна, а Зап. тов. Шевч. дістає даром від директора. Бібліотека учеників числить 454 творів в 729 томах в українській мові; 412 творів у 503 томах в польській мові і 330 творів у 533 томах в німецькій мові — разом отже 1765 томів. При закупіві книжок для учеників углядняє ся передовсім нашу літературу. Участь учеників у бібліотеці була доволі слаба помімо того, що лектура є можливо добірна і... можливо численна. Українських книжок позичало тільки 308 учеників (з висшої гімназії ледви 152!) у 1345 томах; німецьких 169 у 278 томах (ізза недуги відповідних учителів); польських 209 у 1591 томах. Як бачимо, польських книжок перчитано ще найбільше. Крім того є ще бібліотека шкільних підручників, де находимо 700 книжок, з чого визначено 679 підручників 373 ученикам.

Слїдує іспит зрілости. Приступило до него 33 абітурієнтів (з того 3 екст.): здали іспит 25 (2 з відан.), репробовано 1, а 7-ом дозволено поправити оден предмет. Всі абітурієнти були руск.-катол. обряду, а їх літа уродження хитають ся між 1883 а 1889 роком.

З розпоряджень шкільних властей цікаве

заяржене, що зносить у VII та VIII кл. задачі перекладу з української мови на грецьку і обіжник, що домагає ся строгого захованя приписано форми і краски шкільних мундурів.

Бідним ученикам давали поміч різні добродійні інституції. Найвизначніша між ними — се тов-о «Шкільна поміч». Воно заснувало ся 1892. р. прихильниками шкільної молодіжи. Удержувало інститут, де було поміщених 42 ученики (крім того приходило 5 на обід і вечеру), з чого 7 безплатно, а прочі за доплатою 20—34 К. До того видало товариство 505-66 К на підмогу бідним ученикам. Тов-о має ще окремиий фонд для підмоги бідним ученикам при справленю мундурків, а з того фонду видано від заснованя тов-а ученикам даром 2460-25 К! Крім того має тов-о 1500 шкільних підручників і позичає їх ученикам. Головою сеї інституції є директор гімназії. — Філія педагогічного тов-а удержувала 2 бурси, в яких було разом 71 учеників, за оплатою: у бурсі ім. о. Войнаровского 4—10 К (або й ще менше), а в другій 14—20 К. Чотирох учеників принято даром. Вкінці «Свято-Михайловський Інститут» удержував 30 учеників за доплатою 3—18 К, а 7 даром. Отже разом поміщали згадані бурси й інститути 143 учеників, значить, ще зовсім не багато. Хто знає коломийські відносини, той зрозуміє, що се дуже мало, бо велика часть приватних станцій не відповідає найелементарнішим вимогам гігієни. Наслідок того такий, що багато учеників попадає в тяжкі недуги. Впрочім і сам звіт зазначає, що трох учеників тої гімназії померло серед шкільного року (четвертий під час ферії), а 15 не могло докінчити шкільного півроку ізза дуже важкої недуги. А кілько мусіло виїжджати скорше на ферії, звіт не зазначає сего, але знаємо приватно, що в деяких класах було їх аж по 9! Се дуже сумні дати, що вказують на великий упадок здоровля між нашою молодіжю. Тяжка борба о хліб насущний у селянських дітій, мешканя прямо по норах, невідповідне здоровлю уряджене по тісних класах доводить до таких важких наслідків. При сій нагоді треба зазначити з признаєм, що із сторони управи гімназії зроблено деякі заходи около скріплення здоровля учеників, як се виказує звіт на 84 стор.

Іде цікавий відділ статистики учеників. Принято учеників усіх до гімназії 734+19 приватистів. Серед року виступило 73+11 пр. (головно ізза недуги), лишило ся з кінцем року 661+8 прив. Найбільше виступивших виказує I кл. (загалом 33) — причини того легко зрозумілі. Ученики походили майже всі

(крім 18) із Галичини. Всі признали ся до рідної мови рускої. Що до віри був 1 рим.-кат.; 6 гр.-східн., прочі рус.-кат. Вік учеників хитав ся між 10. а 25. роком. Головна маса учеників, бо 377 були синами селян. Цікаво ще знати, що польської мови вчили ся 314 учеників.

Класифікаційні дати виказують із кінцем року: 48 відзначаючих; 501+7 прив. перших; 38 двійок; 15+1 прив. трійок; 53 поправок; 6 неклассифікованих — отже добрих клас (без поправок) було 549+7 прив. Подрібно представляє ся сей образ так: пригот. кл. — 4 відзн.; 39 перш.; 1 попр.; 1 дв.; 1 пр.; Ia — 5 відзн.; 29 пер.; 1 дв.; 3 тр.; 1 некл.; Ib — 3 від.; 27 пер.; 6 попр.; 1 дв.; 4 тр.; Ic — 3 від.; 20 пер.; 3 попр.; 3 дв.; 1 тр.; 1 некл.; IIa — 1 від.; 44 пер.; 2 попр.; 2 дв.; 1 тр.; IIb — 5 від.; 32 пер.; 8 попр.; 3 дв.; IIIa — 34 пер.; 4 попр.; 4 дв.; 1 некл.; IIIb — 4 від.; 39 пер.; 3 дв.; IVa — 4 від.; 33 пер.; 6 попр.; 1 дв.; IVb 2 від.; 35 пер.; 4 попр.; 2 дв.; 2 тр.; Va — 4 від.; 29 пер.; 4 попр.; 8 дв.; 2 тр.; 1 некл.; Vb — 2 від.; 27 пер.; 5 попр.; 1 тр.; VIa — 4 від.; 30 пер.; 2 попр.; 2 дв.; 1 некл.; VIb — 3 від.; 22 пер.; 1 попр.; 4 дв.; VII — 2 від.; 38 пер.; 3 попр.; 3 дв.; VIII — 2 від.; 28 пер.; 2 попр.; 1 некл. Виходить — найгірше вишала классифікація в Va, де крім поправок перепало 10 учеників. Ам.

— По кацапській вічу в Розвадові. Дня 8. с. м. о. Давидяк складав посольський звіт в Розвадові коло Николаєва над Дністром. На віче прибули також свідомі селяни-народовці з сусідних сіл, але кацапня не допустила їх до голосу і прогнала з віча. Епілог віча — як доносить «Галічанін» — розіграв ся на дорозі між Розвадовом а Надїтичами, де нападено вночі на повертаючих до Рудник і Горуцка кацапів і двом вибито око, одному розвалено голову, а інших сімох побито до крови. Отсе наслідки підбурюваня кацапских газет до битя «українчиків». Хто чим воює, від того й гине!

— Про катастрофу під Букачівцями оголошує філія ц. к. бюро кореспонденційного у Львові: Генеральний інспектор австрійських залізниць державних, Кароль Пашер, котрий прибув на місце катастрофи під Букачівцями, здав міністрови залізниць на основі особисто на місці переведених доходжень реляцію, після котрої шлях, уложений перед 6 роками з нових шин і дубових порогів, знаходив ся в стані зовсім правильнім і без заміту. Ген. інспектор признав за причину пригоди переступлене приписаної максимальної скорости поїзду, яке спричинило вискочене з шин

Матеріяли до історії зносив Галичан з Буковинцями.

Ч. 56.

Лист Осипа Барвінського до Із. Воробкевича, з 7. серпня 1867.

(Дальше).

Бувало, якь вийду вь городець веселій,
Мовь вь раю серденько гуляє мое,
Мовь рибка у річці до сонця хлюпоцесь
У груди смутю зболілій мойй.
И рута и рожа й барвінокъ зелений
Небавомъ вже цвісти цвітати будуть,
И радий й веселій піділлю слезюю;
А бжїлки довкола мовь роємъ гудуть;
И вь куці зеленімъ щебече пташина,
Мовь Бога за весну веселу хвалить,
А сонце сіяє якь дівча смієсь!
Весело вь такому городці ходити!
А нині, о Боже мій, Боже мій правий!
Веселої хвилі не найду вже я:
Померзли ті цвіти весняні вь городі
Й на віки пропала надія моя.
Вже рано не буду вставати ходити
Вь городець весняний міжъ рожі мої,
Не буду я вь вечерь слезюю-росою
Скрапляти зелені барвінки тоті;

Не буде у мене, якь перше бувало,
Не буду веселій ніколи вже я:
Померзли вь городці весняні барвінки
Пропалажь навки надія моя, —

Бо такихъ товаришівъ мавъ я, якь тіі квіткі! Но я неперестану бути тимъ чимъ родився, чимъ и досі бувъ — Русиномъ щиримъ — живимъ Русиномъ, и не піду я служити нікому, окрімъ мого народа руського — українського и єго краю; не покорюсь нікому, жадній народності чужій окрімъ своїй, якь не покоривсь Тарасъ, и скорше мовь той дубъ непогнутий мертвимъ паду підъ обухами ворогівъ моєї народності, аніжъ відъ правди відступлю!

Твоімъ щиримъ другомъ бути неперестаю и ніколи неперестану, хотьби Ти мене ще більше зьобиджавъ и відцурався, бо я за правдою піду и можу насліпо те саме сказати о собі, що й Тарасъ

„У насъ ні зерва неправди за собою!“

А ще кажешъ ти у своїмъ листі: «Я далі уже цілий рікъ Вамъ, братя, служу, для васъ день и ночі працюю». Комужъ се ти, друже мій щирій служивъ, мині, чи Олексі, чи Володкові, а чи громаді цілій? Мині здається, що ні сему ні тому, ні третєму ні четвертому — а рідному краєві, рідному народові зарівно, якь и ми усі, працюєшъ надъ піднесенемъ рідної літератури — а заплати якоїжъ тобі ждати, якь слави? Кажешъ, що лишъ одна твоя думка була друкована — а

я кажу, що вже дві — и незабаромъ напечатася еще більше — бо відъїжджаючи зъ Львова, я самъ лишивъ вь редакції 6 думокъ — а Олекса виписавъ еще одну изъ твоїхъ книжокъ и повізъ теперъ и буде просити Редактора, щобъ все на бікъ відложивъ, а твої друковавъ. Однакожъ сеї думки Кониського: „Искусителямъ Ляхамъ...“ не може на пізнійше лишати, бо вона ажъ дуже намъ на часі. Але що я тобі буду казати, побачишъ самъ, що буде все печатане.

Пишишъ намъ про 3. кандидатівъ до нашої громади: Стратулята, Мартиновича твого Брата Григорія. И я уже обрадився зъ Олексою та Володимиромъ до сіхъ людей писати листи, вияснити гадку, идею и ціль та завдане нашої громади и просити їхъ, щобъ зволили приступити до нашої громади. Однакожъ опісля я надумався, що зъ листомъ може бути дуже небезпечно, бо взявши добре на розвагу ми австрій... ряд. ворогомъ; — а ну се зъ їхъ гадкою nebude сходитися и вони не пристануть на нашу громаду? verba volant, scripta manent. — Колибъ я мігъ імъ устно сказати, тобъ и непобоявся — але листъ писати боюся.

(Дальше буде).

